

## דבר תורה לפרשת שבוע

### פרשת תרומה: סוד האחדות – מהקמת המשכן ועד נס פורים

הרב גור גלון

ישיבת הר ברכה

#### המשכן כמודל לכל העולם – השראת שכינה במציאות

פרשת תרומה היא פרשת המעבר מקבלת תורה, להשראת שכינה במציאות.

לכאורה, אנו עוברים מעולם של רוח, קולות וברקים במעמד הר סיני, לעולם טכני של חומרים: זהב, כסף, נחושת וצמר. אך הירידה הזאת איננה ירידה אלא העלאת וקידוש כל המציאות, שזה תפקידנו.

חז"ל מגלים לנו שהמשכן הוא שיקוף של העולם כולו.

במדרש **תנחומא (פרשת פקודי, סימן ב')** נאמר:

"אמר רבי יעקב ברבי אסי: למה נאמר: 'ה' אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך'? לפי שהמשכן שיקוף כנגד בריאת העולם".

כי עניינו של העולם כמו המשכן הוא הורדת הקדושה למציאות.

האתגר הגדול של בריאת העולם הוא חיבור הכוחות השונים להרמוניה שלימה, כך גם במשכן האתגר הגדול הוא לחבר את הכוחות השונים לכדי הרמוניה שלימה, וננסה לראות איך הדבר בא לידי ביטוי בצדדים שונים בפרשה.

#### רק על המכלול שורה הזכינה - "זהב וכסף ונחושת"

התורה מונה רשימת תרומות ארוכה. מדוע לא לבנות הכל מזהב בלבד? התורה מדגישה:

"זאת התרומה אשר תקחו מאתם: זהב וכסף ונחושת" (שמות כ"ה, ג').

**האלשיך הקדוש** מסביר בפירושו על הפסוק יסוד עמוק:

"כי הנה המשכן כולו הוא רמז אל איש ישראל... והנה בני ישראל מתחלקים לשלוש מחלקות: יש צדיקים גמורים כזהב, ויש בינוניים ככסף, ויש פחותים מהם כנחושת... ורצה הקדוש ברוך הוא שכולם יתנו חלקם במקדש, כי בכולם שורה שכינתו".

בלי הנחושת, המשכן חסר. השכינה לא שורה על "קבוצת עילית" של צדיקים, אלא על המכלול.

#### הופעות שונות – שורש אחד

כלי המשכן שמסמל יותר מכל את החכמה והאור הוא המנורה. התורה מצווה על אופן עשייתה:

"ועשית מנרת זהב טהור מקשה תעשה המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה יהיו". (שמות כ"ה, ל"א).

**רש"י** מדייק את המילה "מקשה":

"שלא יעשה פרקים פרקים, ולא יעשה קניה ונרותיה איברים איברים ואחר כך ידביקם... אלא כולה באה מחתיכה אחת".

המנורה מייצגת את עם ישראל. לכל אחד יש "קנה" משלו – כיוון אישי, דעה שונה, אופי אחר. אך השורש חייב להיות "מקשה אחת".

**השפת אמת (תרל"ב)** מבאר:

"המנורה היא כללות ישראל, אף שיש בה קנים וגביעים וכפתורים שהם שינויי המדרגות שיש בבני ישראל, מכל מקום צריכה להיות מקשה אחת, שיהיה הביטול אל השורש באופן שכולם נחשבים אחד".

היכולת של הכוחות השונים להתאחד נובעת מהחיבור אל השורש האחד.

## סוד ההתאחדות - היריעות והקרסים - "והיה המשכן אחד"

המשכן הורכב מיריעות רבות. התורה מתארת את רגע החיבור:

**"וְעָשִׂיתָ חֲמִשִּׁים קָרְסֵי זָהָב וְחִבְרָתָ אֶת הִירִיעוֹת אֲשֶׁה אֶל אַחַתָּה בְּקָרְסֵים וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד"**.  
(שמות כ"ו, ו').

התורה לא אומרת שהיריעות חוברו, אלא שעל ידי החיבור – "והיה המשכן אחד".

**הכלי יקר** כותב על כך:

"כי באמת כל איברי המשכן היו נפרדים זה מזה, אך על ידי הקרסים המאחדים אותם נעשו כולם גוף אחד... וכן ישראל, כל עוד הם מפוזרים אינם נקראים 'משכן', ורק על ידי הדיבוק והחיבור נעשים מקום לשכינה".

כאן אנו למדים עוד דבר שמאפשר לאחדות, כדי להתאחד אתה צריך לתת משהו מעצמך, כדברי **השפת אמת** (תרומה תרל"ח):

"עניין הקרסים והלולאות הוא שכל יריעה צריכה לעשות בעצמה מקום לחיבור... וזהו עניין ביטול הישי', שצריך האדם למעט את עצמו כדי להתחבר עם חברו, ועל ידי זה שורה השכינה וכמו שכתב הרבי מלובביץ זצ"ל:

"הלולאה היא העדר בתוך היריעה, מקום פנוי. דווקא במקום שבו היריעה 'איננה', שם נוצר החיבור הכי חזק... ללמדנו שהתאחדות אמיתית בין שני יהודים דורשת שכל אחד יעשה בעצמו 'לולאה' – יצמצם את האגו שלו כדי לאפשר לקרס הזהב של האהבה לחבר ביניהם".

## פניהם איש אל אחיו

בתוך קודש הקודשים, על ארון הברית, נמצא שיא האחדות – הכרובים:

**"וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פְּרָשֵׁי כְּנָפִים לְמַעַלָּה... וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו"**. (שמות כ"ה, כ').

הגמרא במסכת בבא בתרא (צט ע"א) עומדת על סתירה: בספר דברי הימים כתוב שהכרובים פנו "לבית" (כלומר, הצידה, לכיוון הקירות), ואצלנו כתוב "איש אל אחיו".

הגמרא מיישבת:

"לא קשיא: כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, כאן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום".

מהו "רצונו של מקום"? **המהר"ל מפראג (נתיב גמילות חסדים)** מסביר:

"כי כאשר ישראל עושים רצונו של מקום, יש ביניהם אהבה ואחוה והם פונים זה אל זה... כי החיבור והאחדות הוא המדרגה העליונה".

רצונו של מקום, הוא שנהיה פנים אל פנים, איש אל אחיו!

כמו שכתב מרטין בובר (שעסק כל חייו בהבדל בין התייחסות לאדם כאל "חפץ" לבין התייחסות אליו כאל "נוכח"):

**"כאשר אדם פוגש באמת את חברו, הוא פוגש את הנצח"**.

אנו כבר בתוככי חודש אדר, הולכים ומתקרבים לפורים, אחד מיסודות הפורים הוא גילוי האחדות, כנגד " עם אחד מפוזר ומפורד" – אנחנו עושים כמאמר אסתר "לך כנוס את כל היהודים", ומרבים באהבה אין קץ – "משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים", כי בסוד אחדות ישראל, מתגלה אחדות העולם, ומתוך האחדות הזאת, מקבלים תורה ובונים משכן.

יהי רצון שנרבה באחדות, בחיבור ובאהבה, ונשרה את שכינת ה' בתוכנו!